

УДК 801.675.2

DOI 10.18372/2786-5487.1.16623

Гурська Людмила Борисівна,

викладач математики,

Відокремлений структурний підрозділ

«Фаховий коледж інформаційних технологій та землевпорядкування

Національного авіаційного університету»,

м. Київ, Україна

МОДЕРНІЗАЦІЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ОСВІТИ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

***Анотація.** Епоху нашого часу можна називати епохою змін, інновацій, інтелекту, глобалізації, яка вимагає оволодіти ключовими поняттями в інтелектуальній, громадянській, комунікаційній, інформаційній та освітній сферах, формує багатофункціональні засоби розвитку та модернізації в сучасному суспільстві.*

***Ключові слова:** модернізація, перспектива, система освіти, сучасне суспільство.*

***Annotation.** The epoch of our time can be called the epoch of changes, innovations, intelligence, globalization, which requires mastering key concepts in intellectual, civic, communication, information and educational spheres, forms multifunctional means of development and modernization in modern society.*

***Key words:** modernization, perspective, education system, modern society.*

Сучасний стан суспільного розвитку людства дослідники кваліфікують як перехід від цінностей та пріоритетів індустріального суспільства до інформаційного, основним ресурсом якого є освітній капітал. Якщо в індустріальному суспільстві пріоритетним визначалося виробництво

матеріальних благ, то в інформаційному – це продукування інформації [1, с.78].

На даний момент всі процеси, які відбуваються у суспільстві напряду залежать від інформації, а фактор від якого залежить розвиток суспільства – знання.

Освіта, як будь-яка система, звичайно, реагує на зовнішні, внутрішні впливи та зміни. Але при цьому вона має зберігати свою внутрішню структуру, залишатися керованою, а також бути залежною від властивостей її елементів. Розвиток людини та суспільства у країні сприймаються системою освіти як виклики, які можна поділити на технологічні, інформаційні, соціально-економічні, політичні, культурні та моральні.

Аналізуючи сучасні дослідження можемо виділити такі пріоритетні напрями модернізації системи освіти в умовах інформаційного суспільства:

1. Забезпечення державних гарантій доступності та відкритості освіти.
2. Досягнення сучасної якості освіти, яка відповідає потребам країни та світовим стандартам.
3. Формування ефективних нормативноправових та організаційно-економічних механізмів використання інформаційних технологій, зокрема дистанційних, в освіті.
4. Підвищення інформаційної культури та професійного рівня педагогічних працівників, посилення їх державної підтримки.
5. Реорганізація системи управління освітою, впровадження інформаційних систем управління в освітню сферу.

Інформатизація та модернізація освіти передбачає створення і використання інформаційних технологій для підвищення ефективності видів діяльності, що здійснюються в системі освіти, а також створення єдиного інформаційного освітнього простору – платформи інтеграції і модернізації освіти.

Серед основних параметрів інформаційного суспільства Є.А. Роговський виділяє наступні:

– доступність інформаційних ресурсів, необхідних для професійної діяльності чи в особистих цілях, які кожен член суспільства, група осіб, організація чи заклад можуть використати у будь-який час;

– доступність сучасних інформаційних технологій і засобів зв'язку;

– створення розвинутої інформаційної структури, яка дозволяє постійно оновлювати інформаційні ресурси у кількостях, необхідних для вирішення задач соціального, економічного і науково-технічного розвитку [2, с. 24].

С. Куцепал вважає, що інформаційне суспільство – це суспільство нового типу, яке формується у результаті нової соціальної революції, стрімкого розвитку та конвергенції інформаційних і комунікаційних технологій; головною умовою благополуччя держави і кожної людини стають знання, отримані завдяки безперешкодному доступу до інформації та вмінню нею користуватись; суспільство, яке сприяє взаємопроникненню культур, а також відкриває кожному співтовариству і кожній людині нові можливості для самоідентифікації [3, с.233].

Нинішні світові глобалізаційні процеси відбуваються у час, коли основним ресурсом стає інформація, а фактором, що стимулює чи обмежує розвиток суспільства – знання [4, с. 93].

Процес глобалізації також спричинив низку модернізаційних зрушень і у системі освіти, зокрема, характерним явищем сьогодення стали: зміна сучасної філософсько-освітньої парадигми, в основу якої покладена ідея гуманізації і гуманітаризації освіти та пріоритетності якості освіти; ступневистість освіти та продовження її тривалості («освіта протягом життя»): активізація міжнародного обміну студентами і викладачами та їх академічної і трудової мобільності; розвиток дистанційної освіти (діяльність «електронних університетів», що забезпечують освіту «без кордонів»); активне впровадження у навчальний процес інформаційно комунікаційних технологій, новацій в управлінні освітою, зміцнення децентралізованої управлінської моделі тощо.

До негативних впливів глобалізаційних викликів інформаційного суспільства сучасній освіті можна віднести те, що ці процеси приводять до

значних ризиків втрати освітніми системами власної ідентичності, національних традицій та стандартів. Запобігти негативним впливам глобалізації можна лише завдяки виваженій модернізаційній стратегії відповідно до національних потреб. До реакцій сучасної освіти на соціально-економічні виклики можна віднести реалізацію компетентнісного підходу в освіті, що передбачає формування «компетентного фахівця», конкуренто-спроможного на ринку праці.

Сучасному суспільству притаманне цілеспрямоване формування не лише поглядів, а й механізмів саморегуляції особистості за допомогою інформаційних технологій.

Інформаційний потік, що звалився на сучасну людину, виглядає хаотичним лише частково, на перший погляд. В цілому ж це інформаційні потоки спрямовуються на індивідуальну й масову свідомість. Інформація перетворюється на досить ефективну зброю, яка знищує не людей, а, перш за все, соціокультурні та моральні механізми регуляції людини й суспільства. Управління індивідуальною та масовою свідомістю, а також контроль за діями людини в інформаційному суспільстві спрощується за рахунок розвитку інформаційних технологій, «оцифровування» величезних обсягів інформації, створення інформаційних банків даних.

Всезагальний характер інформатизації сучасного суспільства виявляє нові завдання і породжує нові тенденції у розвитку сучасної педагогічної науки. Система освіти зобов'язана враховувати виклики інформаційного суспільства і своєчасно та адекватно реагувати на них, чому сприятиме заміна традиційної площини проблематики дослідження освітнього процесу проблематикою інформаційної діяльності при його здійсненні.

Директор Центру статистики Фінляндії Х. Дженанел-Сундстом визначає інформаційне суспільство як суспільство, яке ґрунтується на широкому використанні інформаційних мереж і інформаційних технологій, в якому виробляється велика кількість інформації, комунікаційних товарів, послуг, і в

якому існує розвинута індустрія виробництва різноманітного інформаційного змісту [5, с. 126].

Стратегічними орієнтирами розвитку людського суспільства є відкритість, інформаційність, активізація людського фактора, поглиблення міжкультурної та міжнаціональної взаємодії. Інформаційне суспільство, на думку С. Куцепал, є суспільством нового типу, яке формується внаслідок нової соціальної революції, стрімкого розвитку та конвергенції інформаційних і комунікативних технологій; головною умовою добробуту держави і кожної людини стає знання, отримане завдяки безперешкодному доступу до інформації та вмінню нею користуватися; суспільство сприяє взаємопроникненню культур, а також відкриває кожному співтовариству і кожній людині нові можливості для самоідентифікації [6, с. 233].

Враховуючи потребу в модернізації системи освіти необхідні, зокрема, суттєві структурні зміни як в управлінні системою освіти і закладами освіти, так і у формах і методах надання освітніх послуг.

Список використаних джерел

1. Ганаба С.О. Перспективи розвитку освіти в інформаційному суспільстві // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. – Запоріжжя, 2011. – Вип. 45.
2. Роговський Е.А. США: информационное общество (Экономика и политика). – М.: Международные отношения, 2008.
3. Куцепал С.В. Освіта в інформаційному суспільстві: діалектика традицій та інновацій // Філософія і політологія у контексті сучасної культури. – Дніпропетровськ: Видавництво Дніпропетровського університету, 2011. – Вип. 2.
4. Сохраняева Т.В. Гуманистические ориентиры развития системы образования // Вестник Московского университета. Сер. 7: Философия. – М., 2002. – Вип. 9. – № 5.

5. Мониторинг информационного общества и общества знаний: статистические данные, издание ЮНЕСКО для Всемирного саммита по информационному обществу. – СПб., 2004.

6. Куцепал С. В. Освіта в інформаційному суспільстві: діалектика традицій та інновацій / С. В. Куцепал // Філософія і політологія в контексті сучасної культури. — Дніпропетровськ : Вид-во Дніпропетр. ун-ту, 2011. — Вип. 2.